

עפ"ת 55663/10/19 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

18 פברואר 2020

עפ"ת 55663-10-19 פלוני נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט העמית, אברהם יעקב
מערער פלוני
נגד
מדינת ישראל משיבה

פסק דין

זהו ערעור על הכרעת הדין של בית משפט לתעבורה במחוז המרכז (כב' השופטת הבכירה וישקין).

בית משפט קמא הרשיע את המערער בביצוע עבירות של נהיגה בשכרות מכוח סירוב למסור בדיקת שתן, נהיגה ברכב ללא רישיון רכב תקף אשר פקע ביום 13.12.2016 וללא פוליסת ביטוח בתוקף.

המערער כפר בעובדה כי נהג ברכב בהיותו שיכור ולטענתו השוטר לא היה רשאי לדרוש ממנו מתן בדיקת שתן וזאת בהיעדר יסוד סביר לחשד כנגד המערער.

המערער לא כפר בכך שנהג ברכב ללא רישיון רכב תקף אשר פקע ביום 13.12.2016 ולפיכך אף נהג ברכב ללא פוליסת ביטוח בתוקף ולכן הרשעתו בשתי עבירות אלה תעמוד בכל מקרה.

המערער הפנה את טיעונו אך ורק כנגד ההרשעה בביצוע העבירה של נהיגה בשכרות מכוח סירוב למסור בדיקת שתן.

אין מחלוקת שהדין הוא שתנאי לדרישת בדיקת שתן הוא קיומו של חשד סביר.

השוטר אשר היה זה שדרש את בדיקת השתן, פבל אולשנסקי, מצוין כי היה בתצפית על מתחם זיתון הידוע כמתחם סמים בלוד, הבחין במכוניתו של המערער מגיעה למקום, המערער יצא מהרכב והלך לכיוון המתחם ואזי אדם שעמד ליד המתחם נופף בידו. המערער חזר לרכבו והחל לנסוע. פבל מצוין כי הוא נסע אחריו תוך שמירה על קשר עין ולאחר מספר מטרים הרכב נעצר והמערער יצא מהרכב. באותה עת השוטר הזדהה בפניו וביקש רישיונות. הוא שאל את המערער מה הוא עושה בלוד והמערער השיב באתי לחבר, אך כשנשאל לשמו של החבר השיב "מה זה משנה... אני לא יכול להגיד לך הוא ירביץ לי". השוטר מצוין כי לאורך תחקור הנאשם הבחין כי אישורו מורחבים ועיניו אדומות מאוד, כפות ידיו רעדו, הנאשם נראה לחוץ, הסתובב והסתכל לצדדים ונמנע להסתכל לשוטר בעיניים. לדבריו, התנהגות המערער ותשובותיו הביאו אותו לכך שהתקיים בו היסוד הסביר לחשד שהמערער השתמש בסמים.

כאמור, המערער כפר בקיומו של יסוד סביר כזה. לטענתו, הוא הגיע ללוד על מנת למכור את מכוניתו.

עוד ציין המערער כי הוא הלום קרב ומטופל פסיכיאטרית גם בתרופות וכי המשטרה מתעללת בו ומציקה לו והוא אף פעל נגדה בהליכים משפטיים. לדבריו, הוא אינו משתמש בסמים, מעולם לא נהג כשהוא שיכור.

עוד ציין המערער כי כל הזמן מבקשים ממנו להתפשט ולתת שתי ונמאס לו מההשפלות של המשטרה.

המערער נשלח לבדיקה פסיכיאטרית ובחוות הדעת נקבע כי אכן הוא מוכר למערכת בריאות הנפש כסובל מהפרעה בתר-חבלתית אך היה אחראי למעשיו.

ב"כ המערער טען שאותו שוטר פבל אולשנסקי, השתמש בדיוק באותן מילים כאשר ביקש לתאר את ביסוס החשד הסביר הדרוש לשם דרישה לעבור בדיקת שתן וזאת לפחות בארבעה תיקים אחרים בבית משפט.

ב"כ המערער טען כי הדמיון בין התיקים אינו סביר, אינו הגיוני ובלתי מתקבל על הדעת, במיוחד, כך לטענתו, בלתי סביר התיאור החוזר על עצמו של כפות ידיים רועדות בעת הגשת הרישיונות, תיאור החוזר על עצמו בכל התיקים כולם.

בית משפט קמא דחה טענה זו.

לעומת זאת, כב' השופטת רז מאותו בית משפט, זיכתה את הנאשם שהיה לפניה בדיוק מן הסיבה הזאת שהדברים אינם סבירים. מדובר בתיק פ"ל 11437-12-16. זיכוי זה ניתן חודש לאחר הכרעת הדין בתיק זה וגם שם מדובר היה באותו שוטר, פבל, אשר בנסיבות דומות ביקש מן הנאשם בדיקת שתן בהתבסס על אותם ממצאים ממש.

כב' השופטת רז מציינת את הדברים הבאים בעמ' 8 לפסק הדין החל משורה 12:

"מאפייני שכרות של השפעת סמים שתוארו על ידי ע.ת. 8/ בת-זהים לתיאור מאפיינים של נאשמים אחרים אותם רשם העד בדוחות פעולה בתיקים אחרים. אמנם מדובר בתיאור מאפיינים רלוונטיים, בדרך כלל, למשתמשי סמים, אך מדובר בתרשומת תואמת לחלוטין לתרשומת שערך העד בשלושה דוחות אחרים עד כדי כך שמתעורר ספק לגבי מהימנות התרשומת שלפני. העד אישר בעדותו כי אכן קיים דמיון בין רישום המאפיינים וטען כי כל מקרה לגופו. אלא שהשוואת הנוסח בו השתמש העד בכל תרשומת שערך מלמדת על שימוש באותו נוסח בדיוק. בנסיבות אלה המשקל הראיתי שניתן לתת למאפיינים שתוארו על ידי העד הינו משקל נמוך מאוד. אל מול גרסת השוטרים עומדת גרסת ההגנה כפי שהעידו הנאשם ואשתו אשר לנסיבות הימצאותם במתחם, גרסה שלא נסתרה. לא מצאתי להעדיף את גרסת התביעה על פי גרסת ההגנה."

אני סבור שכב' השופטת רז בהחלט צדקה במסקנתה.

בעניינינו, בית משפט קמא דחה את הטענה תוך קביעה שמדובר במאפיינים שדומים אצל כל המשתמשים בסמים.

אלא שלא זה הדבר. העיקר הוא השימוש המדויק באותן מילים ובאותו נוסח בדיוק. עניין זה לטעמי, ולטעמה של כב' השופטת רז, מפחית בצורה משמעותית מאוד את המשקל שיש לתת לעדותו של השוטר פבל אולשנסקי בעניין זה.

לא מדובר בהתערבות שלי בממצאי עובדה של בית משפט קמא. בית המשפט לא בחר לדחות את הטענה בעניין זה מחמת הרושם המצוין שהשאיר עליו פבל אולשנסקי. לכן אין לערכאה הדיונית כל יתרון על ערכאת הערעור בעניין זה. כל שנדרש הוא לשקול את עובדת חזרת הדברים באותו נוסח בארבעה או חמישה מקרים אחרים. המשמעות שיש לתת לעניין זה היא מלאכתו של השופט בכל ערכאה ואינה מיוחדת לערכאה המבררת בלבד.

יש לציין שאותה משמעות אינה נובעת מן ההתרשמות הכללית מן העד אלא מהתייחסות דווקנית לעובדה שאותו נוסח בדיוק מופיע בארבעה או חמישה תיקים אחרים של אותו שוטר.

בעניין זה של סבירות החשד הסביר נקבע ברע"פ 10141/19 בן חיים נ' מדינת ישראל כדלקמן:

"מבחן החשד הסביר הוא בעיקרון מבחן אובייקטיבי שבו נדרש בית המשפט להעריך את סבירות שיקול דעתו של השוטר שערך את החיפוש לשם הכרעה בשאלת חוקיות החיפוש. יחד עם זאת, התנאים שבהם יתקיים חשד סביר המצדיק עריכת חיפוש ללא צו שיפוטי אינם ניתנים מטבע הדברים להגדרה ממצה וחד - משמעית. יישומו של מבחן זה מבוסס על נסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה. על המידע שהיה בידי השוטר בעת עריכת החיפוש ואף על ניסיונו ושיקול דעתו המקצועיים של השוטר שערך את החיפוש".

מלאכתו של בית המשפט היא לבדוק האם אכן במצב עובדתי כפי שמתואר על ידי השוטר אכן יש בסיס לקיומו של החשד הסביר. מאחר ואני סבור שהנסיבות כפי שהן מתוארות על ידי השוטר חוזרות על עצמן במספר תיקים לא קטן, בדיוק באותו נוסח ובדיוק באותו סדר, הרי שלא ניתן לתת לתיאור עובדתי זה משקל ראוי שיש בו כדי לבסס הרשעה.

לטעמי, כאשר מדובר בחזרה מדויקת על אותו נוסח בדיוק בחמישה מקרים שונים שבאו לפתחו של בית המשפט ובהיעדר כל הסבר ממשי לזהות שבין כל הנוסחים, לא ניתן לומר שאכן הדברים היו כפי שהשוטר מתאר אותם ומתקיים לפחות ספק סביר באשר לקיומם של אותם מאפיינים שהביאו את השוטר לביסוסו של אותו חשד סביר.

מכיוון שכך, אני סבור שלא ניתן היה לקבוע שהתקיים אצל השוטר אותו בסיס לחשד סביר ולכן הדרישה לבדיקת שתן לא הייתה כדין.

נשאלת השאלה האם הנוכחות של המערער במקום הנגוע בסמים די בה כדי לבסס את החשד הסביר. לטעמי התשובה לכך היא שלילית. לא הוכח שהמערער קנה סמים או מכר סמים או דן עם מישהו בשאלה של אספקת סמים, לכן עצם הנוכחות במקום אין בה כדי לבסס את החשד שהמערער נוהג במכוניתו כאשר הוא תחת השפעת סמים.

בשעה שפבל אולשנסקי תשאל את המערער הוא העמיד אותו על זכות השתיקה אך לא ציין שיש לו את הזכות להיוועץ בעורך דין. גם פגם זה יש בו כדי לבטל את הבסיס לחשד הסביר שפבל אולשנסקי טען לקיומו.

סיכומי של דבר, אני מקבל את הערעור במובן זה שאני מבטל את הרשעתו של המערער בביצוע העבירה של נהיגה בשכרות עקב סירוב למתן בדיקה.

הרשעתו של המערער בביצוע העבירות של נהיגה כאשר רישיון הרכב פקע וללא ביטוח - תעמוד בעינה.

מאחר ומדובר בביטול ההרשעה בעבירה המרכזית, אני מורה על החזרת הדין לבית משפט קמא לשם גזירת העונש.

ניתן היום, כ"ג שבט תש"פ, 18 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.